

22.11.2024

Sisäministeriö

Lausunto luonnoksesta maahanmuuttoviraston maksuasetukseksi

Sisäministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa luonnoksesta sisäministeriön asetukseksi Maahanmuuttoviraston suoritteiden maksullisuudesta vuodelle 2025. Ehdotettu sisäministeriön asetus vastaa pääosin rakenteeltaan ja sisällöltään voimassa olevaa asetusta.

Omakustannusarvoa alempi käsittelymaksu esitetään perittäväksi valtion maksuperustelain (150/1992) 6 §:n 3 momentin mukaan kaikista alaikäisiä koskevista hakemuksista sekä ensimmäisistä oleskelulupahakemuksista, pois lukien työntekijän, yrittäjän ja opiskelijan ensimmäinen oleskelulupahakemus.

Opiskelijoiden oleskelulupahakemukset ovat voimassa olevassa asetuksessa omakustannusarvoa alle olevien maksujen kategoriassa. Nämä suoritteet ehdotetaan siirrettävän omakustannusarvoa vastaavien maksujen kategoriaan.

Maahanmuuttoviraston suoritteista perittäviin maksuihin esitetään useita muutoksia, jotka perustuvat suoritteiden tuottamisen omakustannusarvioiden muutoksiin.

Vuoden 2025 arvioidut maksullisen toiminnan tulot, sisältäen esitetyt maksumuutokset, ovat 39 milj. euroa (arvio v. 2024: 35,5 M€) ja kustannusvastaavuus on 72 % (arvio v. 2024: 69 %). Viraston maksullinen toiminta on kokonaisuudessaan alle 100 prosentin, johtuen valtion maksuperustelain (150/1992) 6 §:n 3 momentin perusteella perittävistä omakustannusarvoa alemmista käsittelymaksuista.

Valtiovarainministeriön lausunto

Valtiovarainministeriö puoltaa luonnoksen mukaisia muutoksia itse maksuasetuksen pykäläteksteihin. Valtiovarainministeriö pitää myös perusteltuna, että useisiin lupiin ehdotetaan hinnankorotuksia, jotta suoritteiden tuottamisesta aiheutuvat kustannukset pystytään kattamaan niistä perittävillä maksuilla.

Valtiovarainministeriö kiinnittää sisäministeriön huomiota kuitenkin siihen, että Maahanmuuttoviraston lupahallinnon suoritteet ovat pääosin omakustannusarvoon hinnoiteltavia suoritteita, ja näissä suoritteissa kustannusvastaavuuden tulisi toteutua täysin eikä rakenteellista suoritteiden alikatteisuutta muodostu.

Omakustannusarvoa vastaavat maksut

Osassa omakustannusarvoa vastaavat maksut -ryhmässä olevien suoritteiden kustannusvastaavuudet jäävät selvästi alle 100 prosentin.

Maksu ensimmäisestä oleskelulupahakemuksesta yrittämistä varten kattaa paperihakemuksena 59 % kustannuksista. Maksu ensimmäisen oleskeluluvan työntekoa varten hakemisesta kattaa 69 % kustannuksista. Paperisina hakemuksina edellä mainitut maksut kattavat vielä pienemmän osan kustannuksista, mutta näitä maksuja on lukumääräisesti hyvin vähän. Muistion mukaan näiden suoritteiden alhaiseen kustannusvastaavuuteen vaikuttaa automaatiokehitykseen liittyvien kustannusten kohdentamismuutos viraston kustannuslaskennassa. Vuoden 2023 omakustannushintaan verrattuna kustannusvastaavuus olisi lähellä 100 %. Valtiovarainministeriö katsoo, että tätä taustalla olevaa kohdentamismuutosta tulisi avata muistiossa enemmän, jotta vaikutusmekanismi kustannusvastaavuuslaskentaan selviää paremmin. Lisäksi taulukoissa olisi tarpeen selvytyden vuoksi kirjata suoritteen kohdalle, että kyseessä on paperihakemus.

Työntekoa varten myönnettävien oleskelulupien hinnoissa vuodelle 2025 on muistion mukaan otettu huomioon myös verrokkimaiden lupahinnat, joihin verrattuna Suomen hintojen arvioidaan olevan varsin korkeat. Hinnankorotuksia on pyritty kohtuullistamaan niin, että niiden vaikutus luvan hintojen kilpailukykyyn olisi mahdollisimman pieni. Muistion mukaan tavoitteena on, että pidemmällä aikavälillä näissäkin maksuissa päästään lähemmäksi täyttä kustannusvastaavuutta.

Kustannusvastaavuus muukalaispassia tai pakolaisen matkustusasiakirjan käsittelymaksusta on 32 %. Käsittelymaksu on ollut yhtäläinen Suomen kansalaiselta passista perittävän käsittelymaksun kanssa. Valtiovarainministeriö katsoo, että tämän suoritteen osalta tulisi arvioida, onko kyseessä pysyvästi omakustannusarvoa alempi maksu, jolloin se tulisi harkita todettavan maksuasetuksen § 3:ssa.

Kausityötodistusta koskevan sähköisen hakemuksen maksu on kustannusvastaavuudeltaan 71 %. Suoritteiden määrät ovat laskeneet merkittävästi viime vuosina johtuen Venäjän hyökkäyssodasta Ukrainaan. Valtiovarainministeriö katsoo, että hakemusmäärän kehittymistä ja kustannusvastaavuuden toteutumista on tarpeen seurata ja tarvittaessa tehtävä kustannusvastaavuuden toteutumisen edellyttämiä hinnanmuutoksia.

Muiden maksujen kustannusvastaavuudet ovat 100 % tai yli.

Valtiovarainministeriö katsoo, että muistiossa olisi hyvä todeta tai esittää taulukkona omakustannusarvoa vastaavien maksujen kustannusvastaavuus yhteensä.

Valtiovarainministeriö toteaa, että omakustannusarvoa vastaavissa maksuissa tulee maksuperustelain mukaisesti tavoitella 100 prosentin kustannusvastaavuutta. Maahanmuuton lupaprosessien kehittämisen voi arvioida

tehostavan käsittelyä ja alentavan omakustannuksia tulevina vuosina. Valtiovarainministeriö katsoo, että tätä ennen kustannusvastaavuutta tulee tavoitella maksukorotuksilla.

Muut lausumat

Kustannusvastaavuuslaskelmat ovat asianmukaisia ja maksullisten suoritteiden hinnoittelun taustalla olevat tiedot ja niihin esitetyt muutokset on esitetty riittäväällä tavalla.

Kuten perustelumuioliuonnoksessa on todettu, että koska kyseessä on valtion maksujen vahvistaminen, joiden maksutulot ovat vuositasolla vähintään 5 miljoonan euron määräiset, tulee asetus käsitellä valtioneuvoston raha-asiaivaliokunnassa asioiden käsittelystä annetun valtioneuvoston määräyksen (TM0201; 3.1.2002, muut. 15.11.2012) kohdan 2.2.8 mukaisesti.

Asetuksen antamisen jälkeen se pyydetään toimittamaan tiedoksi valtiovarainministeriön budjettiosastolle (Kaisa Koponen).

Osastopäällikkö,
budjettipäällikkö

Mika Niemelä

Budjettineuvos

Lauri Taro

VN/26843/2024-VM-5

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: